

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Yttrande över betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33), Ju2025/00812

Förvaltningsrätten i Luleå (migrationsdomstolen) har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, nedanstående synpunkter.

Inledande synpunkter

Förvaltningsrätten vill inledningsvis framhålla att det pågår många utredningar parallellt inom migrationsområdet och därför kan väntas mycket genomgripande förändringar i utlänningslagstiftningen under nästkommande år, både nationellt och genom EU:s migrations- och asylpakt. Det är därför av yttersta vikt att förslagen samordnas med övriga utredningar på området.

Yttranden som bristande vandel

Utredningen ska enligt uppdraget analysera om det är möjligt och lämpligt att vid bedömningen av en utlännings vandel beakta yttranden som allvarligt hotar grundläggande svenska demokratiska värden eller är systemhotande eller som kan hota den offentliga förvaltningens legitimitet.

Förvaltningsrätten vill härvid inledningsvis ansluta sig till utredningens bedömning avseende att enbart redan kriminaliserade och straffbara yttranden bör kunna beaktas inom vandelsprövningen och betona att det

framstår som olämpligt att i utlänningslagen inskränka yttrandefriheten för vissa kategorier av utlänningar.

Vägra och återkalla uppehållstillstånd på EU-rättslig grund

Förvaltningsrätten välkomnar förslaget att begreppet allmän ordning *eller* säkerhet i förekommande fall ersätter allmän ordning *och* säkerhet för att uppnå tydlighet och korrekt begreppsanvändning i överensstämmelse med de EU-direktiv som bestämmelserna har sitt ursprung i samt EU-domstolens rättspraxis.

Återkallelse av uppehållstillstånd på grund av att oriktiga uppgifter har lämnats eller omständigheter av betydelse har förtigits

Enligt dagens reglering får ett uppehållstillstånd i vissa fall vägras om oriktiga uppgifter medvetet har lämnats eller omständigheter av betydelse för tillståndet har förtigits. Det är då inte avgörande om det är den sökande själv eller exempelvis anknytningspersonen som har lämnat eller förtigit uppgifterna. Enligt lagtextens ordalydelse är det däremot mer tveksamt om ett uppehållstillstånd får återkallas på samma grunder.

Förvaltningsrätten ställer sig mot den bakgrunden positiv till den föreslagna ändringen där det klargörs i lagtext vad som ska gälla beträffande utfärdade uppehållstillstånd där det framkommit att oriktiga uppgifter har lämnats av någon annan än sökanden själv. Det framstår som rimligt att ett uppehållstillstånd i detta avseende ska få återkallas på samma grunder som det under ett ansökningsförfarande hade kunnat vägras. Det noteras i sammanhanget att den föreslagna bestämmelsen är fakultativ och att staten enligt rättspraxis har bevisbördan.

Konsekvensanalys

Enligt förvaltningsrättens bedömning kan föreslagna bestämmelser inte väntas leda till någon betydande ökning av antalet mål hos migrationsdomstolarna. Särskilt de mål som gäller ”icke-brottslig vandelsprövning” kan dock förväntas bli svåra med tanke på lagtextens utformning, vikten av rättssäkra och icke godtyckliga bedömningar samt att det helt kommer att saknas praxis på området. Det bör också poängteras att den föreslagna övergångsbestämmelsen kommer att medföra extra arbete för domstolarna i de mål som kommer.

Detta remissyttrande har beslutats av lagmannen Victoria Bäckström och chefsrådmannen Anna Hjärtberg Wernqvist, efter föredragning av specialistföredraganden Johanna Holmbom.

Luleå som ovan

Victoria Bäckström